

Утвърдена
със заповед № 25 от 12 януари 2017 г.
на Административния ръководител –
председател на Окръжен съд - Габрово

МЕДИЙНА СТРАТЕГИЯ
НА СЪДИЛИЩАТА
ОТ СЪДЕБНИЯ РАЙОН НА
ОКРЪЖЕН СЪД - ГАБРОВО

Последна актуализация - 2017 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ очертава основните начини за взаимодействие между съдилищата от съдебния район на Окръжен съд - Габрово и външните публики, в частност – медиите, като съобразява действащите законови норми, засиления обществен интерес към работата на правораздавателните органи и необходимостта от единен и последователен подход при оповестяване на информация за тяхната работа.

Медийната стратегия на съдилищата от съдебния район на Окръжен съд - Габрово е създадена през 2005 година. Тя отчита характерните за този период тенденции във функционирането на съдилищата и работата на медиите, както на национално, така и на регионално ниво. Впоследствие заложените в този документ принципи и подходи служат като модел за формиране на медийните политики на редица съдилища в страната.

Настоящата редакция на стратегията надгражда и разширява набелязаните по-рано цели и мерки за постигането им, като ги синхронизира с **„Комуникационна стратегия на съдебната власт 2014 – 2020 година“**, утвърдена с решение на Висшия съдебен съвет от 5 март 2015 г., и с **Медийна стратегия на съдебната власт**, приета с решение на ВСС от 13 октомври 2016 година.

При актуализиране на стратегията са съобразени както положителните тенденции, благоприятстващи процеса на комуникация между съдилищата и медиите, така и тези с отрицателен знак, които затрудняват ефективното общуване между тях. Като положителни страни са отчетени: осъзнатата от съдебните органи необходимост от постоянна и регламентирана комуникация с медиите като един от основните проводници на информацията към широката общественост; утвърдените добри практики в сферата на комуникациите със средствата за масово осведомяване; наличието на служител за връзки с обществеността в Окръжен съд - Габрово, който съдейства за по-

добрата информираност по отношение работата на всички съдилища в района.

Наред с посочените положителни тенденции са отчетени и препятстващи комуникацията фактори, като: крайно негативно обществено отношение към правораздавателните органи и подчертана (често необоснована) критичност от страна на другите власти; наложени от закона ограничения при оповестяване на част от информацията за съдебни дела; недостатъчно ресурсно осигуряване; недобра правна култура на голяма част от гражданите; неотчитане в достатъчна степен на специфичните професионални изисквания, стоящи пред съдиите и пред журналистите.

Отчетени са и възможностите за развитие в посочената област, както и рисковете, които биха могли да възпрепятстват реализирането на устойчив модел за комуникация с медиите. Взети са предвид динамичните процеси в медийна среда и съвременните технологии, позволяващи бърз обмен на информация. Като възможност се отчита разработването на единни стандарти за комуникация на национално ниво, както и планираните обучителни дейности в тази насока. Същевременно не е пренебрегнат риска от недоразбиране на необходимостта от професионализация на комуникационния процес, както и невъзможността да се гарантира съответното ресурсно осигуряване.

Преодоляването на отчетените слабости и рискове в процеса на комуникацията с външните публики, в т.ч. и с медиите, и разгръщането в по-пълна степен на очертаните положителни тенденции и възможности подчертават нуждата от по-осезаемо присъствие на съдилищата в публичното пространство. Същото би следвало да се осъществява в съответствие с основни правила, съдържащи се в настоящата стратегия, така че да се гарантира своевременното, точно и обективно отразяване на тяхната работа.

II. ЦЕЛИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ И ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

1. ОБЩА ЦЕЛ НА СТРАТЕГИЯТА

Утвърждаване на устойчив модел за комуникация на съдилищата от Габровски съдебен окръг с медиите и останалите външни публики, в подкрепа на образа на съда като стабилна, отговорна, безпристрастна, високопрофесионална и авторитетна институция.

2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА

- ✓ Очертаване на основните методи и средства за работа с медиите, за пълното и обективно отразяване на дейността на съдилищата;
- ✓ Облекчаване достъпа до информация от съдилищата съобразно законовите разпоредби и в съзвучие със съвременните тенденции за прозрачност на правораздавателния процес;
- ✓ Утвърждаване на проактивния подход при комуникацията на съдилищата с медиите;
- ✓ Съдействие за повишаване на правната култура на гражданите (в частност – ученици и младежи);
- ✓ Подобряване на общественото разбиране за спецификата на работа в съдилищата като институции, работещи за точното и еднакво прилагане на законите.

3. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

3.1 Вътрешни целеви групи

- съдии от съдилищата в съдебния район на Окръжен съд - Габрово;
- съдебни служители от съдилищата в съдебния район на Окръжен съд - Габрово.

3.2 Външни целеви групи

- пряко дефинирани - журналисти, отразяващи работата на съдилищата;
- индиректно дефинирани: потребители на административни услуги в съдилищата – физически и юридически лица; ученици и младежи, проявяващи интерес към правните науки; педагози и общественици, влияещи върху формирането на гражданското съзнание; всички граждани, проявяващи интерес към дейността на съдилищата в Габровски съдебен окръг.

III. ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

1. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

✓ **Актуалност** – стратегията се основава на реални обществени и институционални потребности в конкретния момент; съобразена е с изискванията за професионална етика и разпоредбите на закона.

✓ **Диалогичност** – документът гарантира двупосочност при обмена на информация; подчертава значението както на посланията, отправяни от съдилищата към медиите (и чрез тях към цялата общественост), така и на обратната връзка – от средствата за масова информация и гражданите към съдилищата.

✓ **Гъвкавост** – стратегията е структурирана в съзвучие с динамиката на обществените процеси; съдържа както принципни положения, регламентиращи комуникационния процес, така и потенциал за включване на нови послания при евентуални законодателни и други съществени промени, които биха могли да се отразят на взаимодействието между съдилищата и медиите.

2. ПРИНЦИПИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

Основополагащото начало при осъществяване на комуникациите между съдилищата и външните публики е принципа за **ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ**.

Конституцията на Република България гарантира правото на гражданите да бъдат информирани. Ограниченията на това право са допустими само с цел запазване на други, също защитени от закона, права и интереси.

При осъществяване на комуникациите на съдилищата с медиите и останалите външни публики се съблюдават и **принципите** за:

- ✓ Достоверност, точност и юридическа издържаност;
- ✓ Зачитане правата на страните в съдебния спор;
- ✓ Защита на личната информация;
- ✓ Етичност, равнопоставеност и безпристрастност към представителите на всички медии;
- ✓ Уважение към професионализма на работещите в съдилищата;
- ✓ Уважение към професионализма на работещите в средствата за масова информация;
- ✓ Непрекъснатост на диалога с останалите звена на съдебната система, с пресслужбите на органите на местната и държавна власт.

IV. ПОДХОДИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Важна предпоставка за реализиране целите на настоящата стратегия е възприемането от съдилищата в съдебния район на Окръжен съд - Габрово на заложените в Комуникационната и в Медийната стратегия на съдебната власт подходи за **проактивност** и **професионализация** при взаимоотношенията с външните публики, включително с медиите. В тази връзка е желателно всеки съд да определи **лице (съдия или служител) за връзки с медиите**. Данните за

контакт с определеното лице следва да са публично оповестени, чрез интернет страницата на съответния орган или по друг подходящ начин, така че заинтересованите медии възможно най-лесно да осъществяват връзка с него. За Окръжен съд – Габрово такова лице се явява служителът „Връзки с обществеността“, който при необходимост следва да подпомага определените от районните съдилища лица при медийните им изяви. Други конкретни мерки, необходими за постигането на заложените в настоящата стратегия цели, следва да бъдат набелязвани в ежегодните комуникационни планове на съдилищата.

Необходимостта от проактивен подход се подчертава от обстоятелството, че за коректното представяне в публичното пространство на информация за дейността на съда е важно тя да изхожда именно от съответната институция. В този смисъл съдилищата трябва не само да отговарят на запитвания от страна на журналистите, но и да „изпреварват“ техния интерес, като инициират контакт с тях при наличие на информационни поводи. Контактът може да се осъществява посредством различни комуникационни канали и инструменти, разгледани по-обстойно по-долу и в Наръчника за прилагане на настоящата стратегия.

V. КАНАЛИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ

Комуникационните канали са пътищата, чрез които се осъществява обменът на информация между съдилищата, медиите и останалите външни публики. Важно е да се отчете, че медиите може да се разглеждат както като получател на съобщенията от съда, така и като посредник в предаването им към обществеността.

В зависимост от съдържанието и насочеността на съобщенията, съдилищата може да използват различни комуникационни канали и инструменти. При избора им следва да се отчита естеството на разпространяваната информация и в какъв срок е необходимо тя да достигне

до съответната целева група. Разпространяваните по различни пътища послания по дадена тема следва да са синхронизирани по време и непротиворечиви по съдържание. При използването на различните комуникационни канали съдилищата следва да имат предвид и възможностите за обратна връзка, което ще спомогне за анализиране на ефективността на съответния начин за общуване и ще съдейства за оптимизиране на комуникационния процес.

Основните комуникационни канали са:

1. Интернет страница

Този комуникационен канал дава възможност за оповестяване на голям обем разнообразна по съдържание информация, насочена към неограничен кръг потребители. Интернет страниците следва да са структурирани съобразно изискванията на ВСС, като поместената там информация трябва да се обновява своевременно, с оглед настъпили промени. Уебсайтовете осигуряват облекчен достъп до търсени данни от различните категории потребители: страни по делата и/или техните процесуални представители, вещи лица, стажант юристи, журналисти и т.н. За нуждите на последните може да се обособи секция „Пресофис“, в която да се структурират следните подраздели:

- **“Седмичен информационен бюлетин”** - съдържа информация за насрочени за разглеждане дела през следващ работен период (седмица);

- **“Информация по дела”** – съдържа съобщения за постановени съдебни актове или за хода на дела от обществен интерес;

- **“Други новини”** – съдържа съобщения за актуални за съда събития, извън правораздавателната дейност, като кадрови промени, нововъведения или инициативи, реализирани с участието на институцията или нейни представители.

- **“Архив”** – съдържа съобщения от предходни периоди.

Представителите на медиите може да черпят информация и от останалите раздели на интернет страниците, съдържащи: графици на

предстоящите съдебни заседания, справки за постановени съдебни актове, справки за влезли в сила актове, вътрешни правила, регламентиращи работата на съдилищата и др.

При този комуникационен канал възможностите за обратна връзка са сравнително ограничени, което отчасти може да се преодолее с поместването на уеб анкети и електронна форма за контакт.

2. Достъп до дела

Значимостта на този комуникационен канал се подчертава от възможностите, които предоставя той за по-доброто познаване на законовите норми и обогатяване на правната култура. Същият следва да се разглежда в два аспекта: присъствие в съдебна зала при разглеждане на делата и достъп до съдържащите се по делата документи.

Публичността на съдебните заседания (с изключенията, посочени в процесуалните закони) дава възможност на медиите да проследят не само конкретния процес, но и да познават по-добре законовите норми, от които се ръководи съда в своята работа. Последното пък е предпоставка за по-доброто разбиране на правораздавателния процес и по-обективното му отразяване в средствата за масова информация. В голяма част от случаите присъствието на медиите в съдебната сграда и съдебните зали предполага използването на средства за фотографирание, звуко- и видеозапис. Условиата и реда за прилагането им са изложени подробно в Наръчника към настоящата стратегия.

По отношение достъпа до съдържащите се по делата документи, следва да се имат предвид разпоредбата на *Правилника за администрация в съдилищата*, посочваща, че лицата, които не са страни по дадено дело, имат право на достъп до информацията в производствата при наличие на законен интерес, заявен с мотивирана писмена молба. При получено разрешение за достъп, журналистът се запознава с материалите по делото в присъствието на

служителя за връзки с обществеността (лицето за контакт с медиите) или друг съдебен служител в стаята за четене на дела.

3. Пряко общуване

Този комуникационен канал дава възможност за използване на широк набор комуникационни инструменти и осигурява най-добра обратна връзка между общуващите субекти. Най-общо непосредствената комуникация може да бъде разглеждана в два аспекта – официална и неформална. Към първата категория се отнася общуването (вербално или писмено) чрез лицето определено от съда за връзки с медиите, по въпроси, касаещи дейността на институцията. Тук намират място и официалната кореспонденция, както и комуникациите със съдии или служители в рамките на събития, инициирани от съда, от медиите или от трети страни, в т.ч. пресконференции, брифинги, интервюта, работни срещи, приемни дни, дни на отворени врати, и др.

Неформалните (лични) контакти между съдии/съдебни служители и журналисти също са важен комуникационен канал. Те може да имат съществена информативна стойност както за едната, така и за другата страна. Въпреки нерегламентираните условия, при които се осъществява това общуване, задължение на представителите на съдилищата е при всички случаи да съобразяват законовите и етичните норми.

4. Профил на съда в социална мрежа

През последните години социалните мрежи се утвърждават като една от най-популярните форми за контакт не само в междуличностните отношения, но и при общуването на институциите с външни публики. Този комуникационен канал дава възможност за бързо разпространение на посланията до значителен брой потребители. Предимство е и възможността новините да се илюстрират със снимков, видео- и аудиоматериал. Не на последно място трябва да се имат предвид и опциите за отчитане интереса на публиката към дадена тема и доколко тя е приета или не от хората.

VI. КОМУНИКАЦИОННИ ИНСТРУМЕНТИ

Комуникационните инструменти са конкретните средства, използвани от съдилищата за разпространяване на информация във връзка с дейността им. Основните комуникационни инструменти (разгледани по подробно в Наръчника към настоящата стратегия) са:

- прессъобщение,
- пресконференция,
- брифинг,
- изявление за медиите,
- право на отговор/пояснение,
- интервю, участие в радио- и телевизионно предаване,
- отговор на заявление по *Закона за достъп до обществена информация*,
- работни срещи с журналисти,
- информационна кампания.

При представянето на дадена тема е възможно да се прилагат различни комуникационни инструменти, като подборът им се определя от естеството на разпространяваната информация, условията, при които се осъществява комуникацията, медийния и публичен интерес. Във всички случаи трябва да се имат предвид и затрудненията, които срещат голяма част от външните публики с възприемането на специфичната правна терминология. Това изисква при подготовката на различните материали за медиите да се използва език, който, запазвайки смисъла на съдебните актове, да е лесно разбираем за широката аудитория.

VII. ИНИЦИАТИВИ НА СЪДА

Макар и непряко адресирани към медиите, различни инициативи на съдилищата, насочени към обогатяване правната култура на гражданите, също могат да повлияят върху начина, по който се отразява дейността на

правораздавателните органи в медийното пространство. Нереалистично е да се очаква, че медийните публикации ще се базират единствено въз основа на официалните съобщения от съда. Много често репортерите черпят информация от страните по делата и другите участници в съдебните процеси (вещи лица, свидетели). Не може да се пренебрегне и възможността в определен момент самите журналисти да бъдат потребители на съдебни услуги. Ето защо, не само правораздаването, а и всички останали аспекти от дейността на съдилищата, включително организацията на работа, административното обслужване, инициативите за обогатяване на правната грамотност, имат значение за формиране на обществените нагласи и могат да бъдат обект на медийно отразяване.

1. ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ

„Денят на отворените врати“ предоставя възможност на гражданите да се запознаят непосредствено и по-обстойно с работата на институцията. Инициативата се оповестява предварително чрез съобщение, изпратено до медиите и публикувано на интернет страницата на съда. Покана за събитието може да се отправи до учебни заведения, неправителствени организации и др. Посещенията се осъществяват по предварителна заявка и договорен по-рано регламент, така че да не бъде възпрепятствана дейността на съдии и служители.

2. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА СЪДИЛИЩАТА С УЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

За повишаване правната култура на всички подрастващи, както и в помощ на ориентираните към правните науки младежи, съвместно с училища от региона и свързани с образованието държавни и неправителствени организации, може да се провеждат:

- **гостувания на представители на съдилищата в учебни часове** – за запознаване на учениците със спецификата на работа в съдилищата и професионалните задължения на съдиите и съдебните служители, с отделни моменти от практиката им и особености на правораздавателния процес;

- **посещения на ученици** в съдебните сгради – по възможност, съчетани с присъствие по време на съдебни заседания, обсъждане на видяното и чуто в съдебната зала, с цел запознаване с материалните и процесуални закони;

- **симулирани процеси** с участие на ученици на подходяща възраст - дават възможност на участниците да „видят“ съда от различна от ежедневната си гледна точка и да опознаят по-добре логиката на съдебния процес.

3. ПРИЕМЕН ДЕН НА РЪКОВОДСТВОТО НА СЪДА

Приемният ден на ръководството на съда е знак за желанието на институцията, в лицето на нейния председател, да установи по-ефективен диалог с външните публики. Приемният ден се провежда по утвърден регламент, надлежно разгласен чрез интернет страницата на съда. При провеждането му следва да се имат предвид разпоредбите на *Закона за съдебната власт*, регламентиращи правомощията на председателя, както и текстовете, съгласно които съдиите нямат право да дават правни консултации и да изразяват предварителни становища по дела.

4. ИНФОРМАЦИОННИ МАТЕРИАЛИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ПРАВНАТА КУЛТУРА НА ГРАЖДАНИТЕ

По-доброто познаване на съдебните процедури и на законовите норми, които ги регламентират са предпоставка и за повишаване степента на доверие към работата на съдилищата. Този процес може да бъде подпомогнат с разработването и разпространяването чрез интернет страниците на съдилищата и в печатен формат на разнообразни информационни материали. В същите може да бъдат представени структурата на съдебната система в страната, правата и задълженията на участниците в съдебните процеси, специфични процедури при разглеждане на делата и др. Информационните материали следва да са изготвени на разбираем за широката публика език и да бъдат периодично обновявани при евентуални промени в законодателството.

Печатните материали (брошури, плакати) трябва да са разположени на подходящи места в съдебните сгради, където е разрешен свободен достъп за външни лица.

Ефективен начин за многостранно въздействие върху аудиторията са образователните филми, представящи правораздавателния процес. На този етап съдилищата не разполагат с необходимите ресурси сами да създадат подобен продукт, но може да съдействат на медия или друга организация, разполагаща с технически възможности за изработването им. Филмът може да служи за онагледяване на разискваните теми по време на ученически посещения или срещи с представители от други целеви групи.

VIII. АНАЛИЗ НА МЕДИЙНОТО ОТРАЗЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА

Ежедневното проследяване на публикацииите в пресата и информационния поток в електронните медии спомага за създаването на попълна и точна представа за присъствието на съдебните институции в медийното пространство. За тази цел служителят за връзки с обществеността в Окръжен съд - Габрово извършва ежедневен медиен мониторинг и поддържа архив от публикации в пресата и електронните издания, свързани с работата на съдилищата от съдебния район. При наличие на техническа възможност се съхраняват и материали, излъчени в аудио- и видеоформат.

Периодично служителят за връзки с обществеността може да извършва анализ на медийното отразяване, който да обективира в писмена форма и да докладва на председателя на окръжния съд. Анализът може да е съпроводен с предложения за последваща работа с медиите и да послужи и като отправна точка за евентуални изменения в настоящата Медийна стратегия.

IX. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

За реализация на заложените в медийната стратегия дейности и инициативи ще се използват наличните в съдилищата ресурси – професионални познания и умения на съдии и служители, налична материална база и информационни технологии.

Съвместно с други органи на съдебната власт, неправителствени организации и др., съдилищата може да участват в разработването на проекти, с цел осигуряване на допълнителни материални ресурси за реализиране на дейности от настоящата стратегия.

X. МОНИТОРИНГ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ

Мониторингът по изпълнението на настоящата стратегия има за задача да установи доколко същата се реализира успешно и необходими ли са корекции в набелязаните в нея цели и мерки. Проследяването и оценката на резултатите следва да се осъществяват от самите съдилища, като се отчитат както количествени показатели (например брой прессъобщения, медийни изяви, публикации и др.), така и качествени такива (успеваемост на разпространяваните от съда съобщения, анализ на съдържанието на медийните публикации, отношение на медиите към начина на взаимодействие със съдилищата и др.). Мониторингът се улеснява в значителна степен от задължението на съдилищата ежегодно да отчитат напредъка по изпълнението на Комуникационната стратегия на съдебната власт, като се има предвид частта от индикаторите, касаещи именно отношенията с медиите.

XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата стратегия е създадена в отговор на завишените обществени очаквания за прозрачност по отношение работа на съдебната система и в частност – на съдилищата. Тя цели и по-добрата разбираемост на процеса на правораздаване, а с това и повишаване на доверието към органите осъществяващи тази дейност. Същата е синхронизирана с общовалидните за системата стратегически документи, а именно – Комуникационна стратегия на съдебната власт и Медийна стратегия на съдебната власт, като същевременно отчита и регионалните условия, в които функционират съдилищата от съдебния окръг.

По-обстойна информация за предвидените в стратегията подходи и комуникационни инструменти се съдържат в съпътстващия Наръчник за прилагане на Медийната стратегия на съдилищата от съдебния район на Окръжен съд - Габрово.

СЪДЪРЖАНИЕ

- I. ВЪВЕДЕНИЕ** – стр. 2
- II. ЦЕЛИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ И ЦЕЛЕВИ ГРУПИ** – стр. 4
 - 1. Обща цел
 - 2. Специфични цели
 - 3. Целеви групи
 - 3.1. Вътрешни целеви групи
 - 3.2. Външни целеви групи
- III. ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ** – стр. 5
 - 1. Характеристики на медийната стратегия
 - 2. Принципи на медийната стратегия
- IV. ПОДХОДИ И ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА** – стр. 6
- V. КАНАЛИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ** – стр. 7
 - 1. Интернет страница
 - 2. Достъп до дела
 - 3. Пряко общуване
 - 4. Профил на съда в социална мрежа
- VI. КОМУНИКАЦИОННИ ИНСТРУМЕНТИ** – стр. 11
- VII. ИНИЦИАТИВИ НА СЪДА** – стр. 11
 - 1. Ден на отворени врати
 - 2. Взаимодействие на съдилищата с учебните заведения
 - 3. Приеман ден на ръководството на съда
 - 4. Информационни материали за подобряване правната култура на гражданите.
- VIII. АНАЛИЗ НА МЕДИЙНОТО ОТРАЗЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА** – стр. 14
- IX. РЕСУРСНО ОСИГУРЯВАНЕ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ** – стр. 15
- X. МОНИТОРИНГ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕДИЙНАТА СТРАТЕГИЯ** – стр. 15
- XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ** – стр. 16

НАРЪЧНИК

ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕДИЙНАТА
СТРАТЕГИЯ НА СЪДИЛИЩАТА В
СЪДЕБНИЯ РАЙОН НА
ОКРЪЖЕН СЪД - ГАБРОВО

Наръчникът има за цел да съдейства за практическото приложение на Медийната стратегия на съдилищата от съдебния район на Окръжен съд - Габрово. Разработката съдържа по-подробно описание на начина, по който да се прилагат заложените в стратегията комуникационни инструменти. Същата е съобразена с Наръчника за взаимодействие на органите на съдебната власт с медиите към Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014 – 2020 година и с Правилата за прилагане на Медийната стратегия на съдебната власт.

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ

Прессъобщенията са подходящ начин за оповестяване на официална информация в кратък срок. Този комуникационен канал може да се използва за ефективно отразяване на цялостната дейност в съдилищата, с акцент върху това, че институциите функционират в условията на публичност, спазвайки законите и етичните правила при упражняване на професията.

1. Теми на прессъобщенията

Съобщения до медиите се може да се изготвят по различни **информационни поводи:**

- насрочени за разглеждане от съда дела;
- постановени съдебни актове;
- административни, организационни и процедурни промени в работата на съда;
- кадрови промени в съда;
- инициативи на съда, нововъведения;
- работа по проекти;
- официални срещи и посещения;
- статистическа информация.

2. Общи изисквания за съдържанието на прессъобщенията

✓ **Да са актуални** – изготвят се по теми, ползващи се със значим обществен интерес или засягащи важни моменти от работата на правораздавателните институции.

✓ За да е в оптимална степен ясна, полезна и достатъчна за потребителите, съдържащата се в прессъобщението информация трябва да отговоря на въпросите: **Кой? Какво? Къде? Кога? Как? Защо?**

✓ Съдържанието трябва да бъде **точно** по отношение на изложените факти и нормите на закона. Текстът - да е **еднозначен** и да **не съдържа предположения** и **коментари** (особено що се отнася до информация по съдебни дела).

✓ **Прессъобщенията следва да се изготвят на достъпен за гражданите и медиите език.** Сложният юридически изказ почти винаги създава затруднения за медиите. Журналистите обикновено отговарят за няколко ресора едновременно и не разполагат с необходимото време да се запознават със законовите разпоредби, на които се обляга едно или друго съдебно решение, както и да вникнат в същността на употребяваните в правото термини. Създаване на прессъобщение на ясен език би улеснило работата на репортерите и е предпоставка за излъчването на разбираеми и еднозначни послания от съда към обществото.

✓ **Външното оформление** на съобщението трябва да е съобразено с приетите от Съдийската колегия на ВСС Правила за институционална идентичност на документите в съдилищата на Република България (решение от 25.10.2016 година). То следва да съдържа наименование/лого на съответния съд, дата на изготвяне, посочена интернет страница на съда, информация за възможностите за обратна връзка – координати (телефони, e-mail) на конкретен служител, който може да предостави по-подробни данни или да направи разяснения.

3. Специфични изисквания за съдържанието на различни видове прессъобщения

А) Съобщения за насрочени за разглеждане дела (Седмичен информационен бюлетин)

Информация за насрочени дела се оповестява в позволените от закона рамки, когато:

- по преценка на съдията-докладчик е налице обществен интерес и информация по делото следва да стане достояние на по-широк кръг от граждани;

- определена медия / репортер следят и отразят развитието на конкретен съдебен спор;

- налице е подчертан интерес от страна на медиите и гражданите към определен правен казус.

Прессъобщенията за насрочени дела съдържат информация за това **пред кой съд** се разглежда делото, **датата и началния час** на съдебното заседание, **страните по делото** (без да се идентифицират конкретно физическите лица) и:

- за **НОХД** – повдигнатото на подсъдимия/те обвинение съгласно обвинителния акт;

- за **наказателни дела от частен характер** – обвинението по тъжбата на частния тъжител;

- за **въззивни дела** – кой обжалва или протестира първоинстанционния съдебен акт (решение, присъда, определение) и на какво основание; резюме на диспозитива на обжалвания съдебен акт;

- за **граждански дела** – предмет на спора, резюме на тезите на ищеца и ответника.

Практиката показва, че обществен интерес най-често привличат **наказателните дела от общ характер**. На тях следва да се дава широка публичност, за да се реализира пълноценно генералната превенция, прокламирана в *чл.36, ал.1 от НК*, а именно: „да се въздействува възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото“.

Обществен интерес може да представляват и някои **граждански и търговски дела**. Такива са случаите, когато с даден казус се решава съществен за широк обществен кръг проблем или се разглеждат важни гражданско-правни взаимоотношения.

Б) Съобщения с информация за хода на делото

Представители на медиите могат да присъстват при разглеждане на дела при открити врати. Твърде често журналистите не разполагат с необходимото време за това или не притежават специфичните познания, които да им позволят да вникнат в съдържанието, нюансите и правните последици от процесуалното поведение на страните по делото. Поради това не винаги е възможно да се направят обективни изводи за развитието на делото и необходимостта от извършване на определени процесуални действия.

Затова е от особена важност точно да се изложи информацията за развоя на даден съдебен спор и прецизно да се изяснят **причините за отлагане на съответното дело**. Редица публикации в пресата подчертават продължителността на съдебните процеси, което създава внушение, че основната вина за това е на съда. Изясняването и популяризирането на обективните причини за отлагане на делата от една страна е начин да се посочи истинският “виновник” за забавяне на съдопроизводството, а от друга – предоставя възможност на гражданите да се запознаят по-добре с процесуалните норми. При изготвяне на прессъобщение с такова съдържание е необходимо точно да се посочат законовите разпоредби, съобразно които съдът е длъжен да отложи разглеждането на делото и да насрочи ново съдебно заседание (с курсив се цитира текста от закона).

В) Прессъобщения за постановени съдебни актове

Съобщението съдържа информация от **диспозитива** на постановената присъда, решение, определение или разпореждане. Посочва се **в какъв срок и пред кой съд подлежи на обжалване или протестиране** съответният съдебен акт.

При изготвяне на съобщения за приключили **граждански и търговски** дела, както и по въззивни дела, разглеждани от Окръжния съд, наред с информацията от диспозитива, накратко могат да бъдат представени и някои подробности от **обстоятелствената част** на постановения акт. В съобщението може да бъде поместена и препратка към обезличеното копие на акта, което съгласно разпоредбите на чл.64 от Закона за съдебната власт следва да е поместено на интернет страницата на съответния съд.

Предоставянето на възможност на неограничен брой граждани (в това число и представителите на медиите) да се запознават своевременно с обявените съдебни актове и мотивите на съда при решаването на даден спор, съдейства за повишаване на доверието в правораздавателните институции. Тази практика още веднъж показва на обществеността, че съдът постановява своите актове на базата на представените в конкретния случай доказателства, въз основа разпоредбите на закона и вътрешното си убеждение. Това е полезна за съдебните репортери информация и с оглед по-задълбоченото познаване от тяхна страна на материалните и процесуални закони.

Г) Съобщения за кадрови промени и назначения

Прессъобщенията включват информация за акта на ВСС, с който се назначава или преназначава съответния съдия, законовите разпоредби, регламентиращи съответното назначение, както и кратка професионална биография на магистрата.

Д) Изготвяне и предоставяне на статистически данни

Предоставянето на статистически данни на журналистите е подходяща форма за популяризиране и онагледяване на резултатите от дейността на правораздавателните институции. С тези съобщения може да бъде предоставена информация за броя постъпили дела през съответен период, броя приключили производства, натовареност на съдиите и др. Когато информацията касае изтекла календарна година в съобщението може да се

помести препратка към интернет-страницата на съответния съд, където би следвало да е публикуван Годишния доклад за дейността му.

Е) Други прессъобщения (работа по проекти, нововъведения, участие в семинари и конференции, срещи и посещения и др.)

Съобщението трябва да съдържа ключови думи и послания, подчертаващи значимостта на съответното събитие, с оглед подобряване работата на съда, професионалното израстване на съдии и служители, перспективите за развитие на институцията.

4. Методика за изготвяне на прессъобщенията

Прессъобщение за разглеждано дело се изработва от служителя за „Връзки с обществеността“ (респективно – лицето за контакт с медиите) въз основа на данните по делото и законовите разпоредби. Текстът се предоставя на съдията-докладчик по делото и/или на административния ръководител - председател на съответния съд, за нанасяне на корекции или допълнения.

Когато се изготвят прессъобщения за събития несвързани с работата по дела, готовият за оповестяване текст се съгласува с председателя на съда.

5. Механизъм за разпространение на съобщението до медиите

След одобряване от административния ръководител или от съдията-докладчик, съобщението се помещава на интернет-страницата на съда. По този начин достъп до него имат неограничен кръг лица, включително представители на медии извън mail-листа на съответния съд. Друг възможен механизъм за разпространение на прессъобщенията е чрез изпращането им по електронна поща. При наличие на профил на съда в социална мрежа, цялото съобщение или основни части от него може да бъдат публикувани и там.

Когато съобщението вече е разпространено по някой от посочените по-горе начини е допустимо устно (например чрез разговор по телефона) да се направят допълнителни уточнения, които не трябва да променят смисъла и фактите в изложението.

6. Адресати на прессъобщенията

Поместването на прессъобщението на интернет страницата на съда на практика го адресира до всички потребители, ползващи мрежата.

Прессъобщенията може да се изпращат до редакциите на местните средства за масова информация и регионалните кореспонденти на националните медии. При проявен интерес от страна медии от други региони е възможно прессъобщения да се адресират и до тях.

За популяризиране на отделни инициативи на съда – новаторски и значими не само в регионален, но и национален мащаб, както и по дела, привличащи широко обществено внимание, съобщения може да се изпращат и на централните медии, които нямат свои регионални кореспонденти. Адресати на такива съобщения могат да бъдат и пресслужбите на другите звена в съдебната система, държавни институции, органи на местната власт, неправителствени организации и др.

7. Време за разпространение на прессъобщението

Съобщенията се оповестяват **своевременно**, съобразно датите на визираните в тях събития, но задължително след изпълнение на процедурата по съгласуването им със съдия-докладчик или с председателя на съда. Навременното оповестяване на официална информация от съдилищата е необходимо, за да се подчертае готовността им да функционират в условия на прозрачност. Забавянето ѝ може да бъде предпоставка за разгласяване на неверни данни и неблагоприятни за правораздавателните органи коментари или внушения.

Желателно е всеки петък да се оповестява информация за насрочени за разглеждане дела през следващата седмица. При интерес от страна на медиите към дело, което не е включено в информационния бюлетин или към друга информация, свързана с работата на съдилищата, служителят за връзки с обществеността (лицето за контакт с медиите) извършва справка и изготвя съобщение във възможно най-кратък срок. Прессъобщението се

разпространява, след съгласуване с председателя или съответния съдия, разглеждащ делото.

Информация за хода на дела, които са отложени, е желателно да се оповестява **до един час след приключване на съдебното заседание**. В същия срок е добре да се разгласява и информацията за постановени присъди или решения.

ПРЕСКОНФЕРЕНЦИЯ

Този комуникационен инструмент дава възможност за пряк контакт между работещите в съдилищата и представителите на медиите. Пресконференции се организират и провеждат със съгласието на председателя на съда при наличие на **информационен повод** като:

- годишен отчет;
- важни кадрови промени;
- участие в реализацията на значими проекти;
- съществени законодателни промени, отразяващи се върху цялостната работа на съдебната система;
- възникнал сериозен проблем, свързан с работата на съда, към който медиите и обществото проявяват подчертан интерес.

Пресконференциите дават възможност, чрез медиите, желаната информация да достигне до широк обществен кръг при минимални ресурсни и времеви разходи. Това е начин едновременно за всички заинтересовани страни да се огласи и разясни позицията на институцията по даден въпрос. При организирането на пресконференции е необходимо да се вземат предвид следните фактори:

- *предварително огласяване* – да се извърши достатъчно рано, така че всички представители на различните медии да имат възможност да се подготвят и да отразят събитието;

- *участници в пресконференцията* – компетентни и добре запознати с информационния повод;
- *време за провеждане на пресконференцията* – по възможност да не съвпада по време с други насрочени от съда събития - практиката показва, че най-подходящ е часовия диапазон между 11,00 и 14,00 часа;
- *място на провеждане* – съобразено с броя на присъстващите журналисти и участници от страна на съда, както и с възможностите за използване на звуко- и видеозаписна техника;
- *предварително подготвени материали (медийни пакети)* – в тях се съдържа резюме на основните тези, конкретни данни, схеми, диаграми и др. Същите спомагат недвусмислено да се представи позицията на съда по разглеждания въпрос и да се създадат условия за по-пълно и коректно отразяване.

БРИФИНГ

Брифингът е непродължителна среща (до около 30 минути) с представители на медиите за предоставяне на актуална текуща информация от страна на съда. В преобладаващата част от случаите темите разисквани по време на брифинг не се оповестяват предварително. Същите се представят накратко от председателя на съда или от друго определено от него лице. Допустими са уточняващи въпроси в рамките на разглежданите теми.

За разлика от пресконференцията, при брифинга липсва презентационна част и организирането му изисква по-малко време и усилия. Обичайно се провежда в един и същи ден и час, при предварително определена периодичност (например - веднъж месечно). Графика за провеждане на брифинг следва да е надлежно разгласен чрез интернет страницата на съответния съд или по друг подходящ начин.

ИЗЯВЛЕНИЕ ЗА МЕДИИТЕ

Изявлението за медиите е едностранно, пряко и недвусмислено изразяване на позицията на съда по даден въпрос. Същото може да е **провокирано** от публикация или излъчен материал в едно или повече средства за масова информация, както и от публични изяви - становища, действия или бездействия, на трети лица, които пряко или индиректно засягат съда. Изявлението за медиите може и да **предшества** определени събития, като в този случай целта му е да привлече внимание и да подчертае тяхната обществена значимост.

Основен момент в случая е **преценката** на конкретната ситуация и доколко тя налага правенето на такова изявление. Анализът на обстоятелствата се извършва от ръководството на съда, съвместно със служителя за връзки с обществеността и други лица, пряко ангажирани с конкретната тема. При взето решение за използването на този комуникационен инструмент, текстът на изявлението се изготвя от служителя за връзки с обществеността (лицето за контакт с медиите) и се съгласува с председателя на съда. Същото трябва да съдържа ясно послание, основано на съответните факти и подкрепящо авторитета на институцията.

Механизъм за разпространение. След изготвяне на изявлението в писмен вид, същото се изпраща до медиите чрез електронна поща или друг надежден начин. Официалната позиция се публикува и на интернет страницата на съда. При наличие на профил на институцията в социална мрежа изявлението може да бъде поместено и там. Възможно е становището на съда да бъде представено в рамките на извънреден брифинг, организиран от съответния орган. В този случай е желателно да се подготвят и писмени копия на изявлението, които да бъдат предоставени на медиите на място.

ПРАВО НА ОТГОВОР. ПОЯСНЕНИЕ

Отговор от страна на съда може да се даде, когато публикация или друг медиен материал не съответства на фактите или интерпретацията им е такава, че създава у аудиторията негативно отношение към отделен съдия, служба в съда или институцията като цяло. При анализа на необходимостта от използването на този комуникационен инструмент трябва да се вземе под внимание съществена ли е допуснатата неточност, каква вреда е нанесла и каква би била ползата от отговор. Необходимо е внимателно да се анализира написаното/казаното и да се прецени точно кои моменти се нуждаят от опровержение. Преценката на тези обстоятелства се извършва от председателя на съда, съдията докладчик (когато се касае за разглеждано дело), служителя за връзки с обществеността и други лица от съда, имащи отношение към спорния въпрос.

Отговорът/пояснението се изготвя от служителя за връзки с обществеността (определеното лице за контакт с медиите), като в случаите, когато се касае за некоректно представяне на цялостната работа на институцията, отговорът се съгласува с председателя на съда. Когато невярно или непълно е отразена информацията за определено дело - отговорът се съгласува със съдията-докладчик по същото. Опровержението/пояснението се изпраща до главния редактор на съответната медия и до автора на материала.

В случаите, когато некоректното отразяване на работата на съда се мултиплицира сред повече средства за масова информация по-уместно е използването на предходния комуникационен инструмент, а именно – изявление за медиите.

ИНТЕРВЮ, УЧАСТИЕ В РАДИО- И ТЕЛЕВИЗИОННО ПРЕДАВАНЕ

Интервютата и участията на съдии в радио- и телевизионни предавания могат да допринесат в голяма степен за изграждане на по-реалистична

обществена представа за работата на съдилищата. Авторитетното присъствие на представител на съда в медийното пространство опровергава твърденията за капсулираност и недостъпност на системата и е предпоставка за повишаване на гражданското доверие към нея. При подобни медийни изяви не могат да бъдат пренебрегнати наложените от закона ограничения за съдиите (например – да изразяват предварително становище по разглеждано от тях дело или да дават правни консултации), но използвайки предоставените им от средствата за масова информация възможности, магистратите могат да съдействат за повишаване правната култура на гражданите, като разясняват принципни юридически въпроси - процесуални срокове, процедури, действащи закони.

Процедура за участия на съдии в интервюта и предавания.

Желателно е преди интервюто журналистическите въпроси да бъдат представени писмено на пресслужбата на съда (лицето за контакт с медиите). Това е предпоставка за даването на по-точни и изчерпателни отговори, особено в случаите, когато е необходимо извършване на справки, проучване на документи и т.н. Когато интервюто е за печатна медия отговорите може да бъдат предоставени писмено. Участията на съдии в предавания също предполага предварителна подготовка, включваща: уточняване темата на предаването и някои основни въпроси, на живо ли ще бъде излъчено или на запис, ще има ли други участници и кои са те.

Препоръчително е преди публикацията или излъчването на интервюто/предаването (когато е на запис) интервюираният да се запознае с подготвения текст, аудио- или видеоматериал.

ОТГОВОР НА ЗАЯВЛЕНИЕ ПО ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

Нерядко при търсенето на данни за нуждите на журналистическо разследване или при подготовката на други материали представителите на медиите се позовават на Закона за достъп до обществена информация.

Заявленията за достъп до информация по този ред може да бъдат депозираны пред самите съдилища или да бъдат препратени от друг орган (например ВСС). Редът за разглеждането им и постановяване на решение по тях са уредени в ЗДОИ и в съответните вътрешни правила утвърдени от съдилищата, поради което няма да бъдат разглеждани подробно в настоящия наръчник.

РАБОТНИ СРЕЩИ С ЖУРНАЛИСТИ

За установяване на по-пълноценно взаимодействие между съда и медиите е необходимо всяка от страните в комуникационния процес да познава особеностите в дейността на другата. За целта периодично може да се провеждат работни срещи на служителя за връзки с обществеността (лицето за контакт с медиите) с представители на местните и централни средства за информация. В рамките на такива срещи може да се обсъждат начините за обмен на информация между страните и при нужда да се набелязват мерки за по-ефективното им взаимодействие. В сравнение с други комуникационни инструменти работните срещи не предполагат строго формална обстановка, което е предпоставка за по-открит диалог и достигане до полезни и за двете страни решения.

ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ

Информационната кампания е комплексен метод за разясняване на дадена тема от съществено значение за широк обществен кръг. От гледна точка на съдилищата подобна кампания може да се осъществи по повод значими нововъведения, важни промени в законодателството или в организацията на работа. Тя цели не само осведомяване на публиките (вътрешни или външни) за разглеждания въпрос, но и постигане на определена промяна в нагласите и поведението им.

За целите на разяснителната кампания може да се използват разнообразни инструменти, като: печатни материали, мултимедийни

презентации, публикации на интернет страниците на съдилищата, пресконференции, интервюта и др. Кампанията се осъществява в определен времеви период, при ясно дефиниране на дейностите, графика за изпълнението им и съответните отговорници/участници.

ФОТОАПАРАТИ И КАМЕРИ В СЪДА

Видеозаснемане и фотографиране в коридорите и административните служби на съда се допуска след **разрешение от председателя на съда**. За разрешението се уведомяват съответните съдебни служители и служителите на Областно звено „Охрана“. При видеозаснемането и фотографирането следва да се съблюдават разпоредбите на чл.32, ал.2 от Конституцията на Република България - *никой не може да бъде фотографиран и филмиран без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие*.

Видеозаписи и фотографиране в съдебната зала по време на съдебно заседание се правят само с **разрешение на председателя на състава**, разглеждащ съответното дело и със съгласието на страните-участници. Заявеното от страните съгласие да се заснемат кадри от процеса се записва в протокола за заседанието.

За обезпечаване на реда и сигурността в съдебната палата и осигуряване на нужната организация е желателно заявлението за заснемане да се направи при служителя за връзки с обществеността (лицето за контакт с медиите) **най-малко 1 ден преди разглежданото дело**. По възможност заявлението се представя в писмен вид.

В случай на разрешение за заснемане е необходимо да се спазват изискванията на утвърдените от Министерство на правосъдието *Правила за вътрешния ред, пропускателния режим и сигурността в съдебните сгради и обекти*. Кадрите се заснемат в първите няколко минути на заседанието.

При заявено желание от страна на медиите и след разрешение от председателя на съда, в определен ден и час може да се осигури свободен достъп до залите в съда (когато в тях не се провеждат заседания) и коридорите на палатата. В този случай може да се заснемат кадри, които да се използват за онагледяване на материали, когато репортерите не са били в състояние да присъстват на място при разглеждане на конкретно дело.

Правенето на звукозаписи от репортерите в съдебна зала по време на заседание е недопустимо.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Взаимодействието на съдилищата с медиите е процес, който изисква специфични познания и умения, които трудно могат да бъдат придобити след запознаване само с настоящата разработка. По въпроси, които не са разгледани в ръчника може да се прави справка в Комуникационната стратегия на съдебната власт и приложенията към нея, както и в Медийната стратегия на съдебната власт и Правилата за нейното прилагане. Полезен би могъл да бъде и практическият опит на служителите за връзки с обществеността от други органи на съдебната власт. Не на последно място, трябва да се спомене и необходимостта от периодични специализирани обучения на определените от съдилищата лица за контакт с медиите.